

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศสระ นิตินันท์ประภาส ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๑/๒๕๕๔

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคไทยสามัคคี

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔* ต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคไทยสามัคคี โดยชี้แจงข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้
นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการตั้งพรรคไทยสามัคคีเป็นพรรคการเมือง โดยรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๑. วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคไทยสามัคคีได้ยื่นคำขอร้องจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๓ ได้มีการประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อพรรคไทยสามัคคี ซึ่งมีคณะผู้จัดตั้งจำนวน ๑๖ คน เพื่อกำหนดนโยบายพรรคข้อบังคับพรรคและเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๑๖ คน

๒. วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยสามัคคี

๓. วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ พรรคไทยสามัคคีได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พลอากาศโท ฉนาก เจริญรุกษ์ หัวหน้าพรรค กับนายชัยรัก รักธรรม รองหัวหน้าพรรค ได้ขอลาออกจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ และพันเอก ขจรเกียรติ กุศลนิมิตย์ กรรมการบริหารพรรค กับนางนิภา กุศลนิมิตย์ เภรัญญิกพรรค ได้ขอลาออกจากสมาชิกพรรคตั้งแต่วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งทำให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวด้วย นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

๔. วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ พรรคไทยสามัคคีได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ จำนวน ๑๓ คน โดยมีนายไพบุลย์ สุนทรวิภาต เป็นหัวหน้าพรรค ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

* ส่งคำร้องโดยหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๕๘๑ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๔

๕. วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ พรรคไทยสามัคคีได้แจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๕๓) โดยมีสมาชิก ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ จำนวน ๑,๑๒๕ คน

๖. วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันที่ครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับวันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้ง พรรคไทยสามัคคีได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง นายไพฑูริย์ สุทธวิภาต ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคและนายกิตติคุณ พลหาญ ลาออกจากตำแหน่งรองหัวหน้าพรรค ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ ทั้งนี้ พรรคไทยสามัคคีไม่ได้แจ้งว่าได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งห้าพันคนขึ้นไป และไม่ได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

ปรากฏว่า ภายหลังจากที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยสามัคคีแล้ว พรรคไทยสามัคคีมิได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแต่อย่างใด กล่าว

ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยสามัคคี คือ ภายในวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๔ ที่พรรคไทยสามัคคีต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อ และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้น ปรากฏว่าพรรคไทยสามัคคีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กล่าวคือ ยังไม่มีสมาชิกตั้งห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

กรณีดังกล่าวเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยสามัคคี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการ และได้ส่งสำเนาคำร้องนั้นให้พรรคไทยสามัคคีทรา悉 และชี้แจงตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

LIRT

พรรคไทยสามัคคี โดยพันจ่าอากาศเอก เกียรติชาย ด้านชัย รองหัวหน้าพรรคปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าพรรคไทยสามัคคี ได้มีคำชี้แจงลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า

๑. ได้รับแจ้งจากนายไพบุลย์ สุนทรวิภาต ว่าได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคไทยสามัคคี พร้อมนายกิตติคุณ พลหาญ ตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคอันดับหนึ่งแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ และข้าพเจ้าในฐานะกรรมการบริหารพรรคตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคอันดับสอง จะต้องปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคไทยสามัคคีนั้น ขอชี้แจงว่า คนไม่สามารถดำรงสถานภาพของพรรคต่อไป เนื่องจากเหตุปัจจัยหลายประการ

๒. โดยเหตุที่ในรอบปีปฏิทินพุทธศักราช ๒๕๕๓ พรรคไทยสามัคคี ไม่สามารถหาสมาชิกพรรคได้ครบตามข้อกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๓. โดยพฤติการณ์ทางพรรคได้ยุติบทบาทการดำเนินการทางการเมือง และไม่มีการเรียกประชุมกรรมการพรรคตั้งแต่ปลายปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ จนปัจจุบัน

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคไทยสามัคคีดังกล่าวข้างต้น เป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสองของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังที่ได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ (ของผู้ทำคำวินิจฉัย)

โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ควาปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น ในการพิจารณาคำร้องของนายทะเบียนดังกล่าว จึงต้องพิจารณาว่า มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่ระบุไว้ในวรรคสอง ของมาตรา ๖๕ เกิดขึ้นกับพรรคไทยสามัคคี หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองประกอบกับคำชี้แจงของพรรคไทยสามัคคี ฟังได้ว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคไทยสามัคคี พรรคไทยสามัคคีไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน

รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

จึงฟังได้ว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒ เกิดขึ้นกับพรรคไทยสามัคคีตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้มีคำยุบพรรคไทยสามัคคี

ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิติกันต์ประกาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ